

RECURSOS EDUCATIUS DE GIRONA

AJUNTAMENT DE GIRONA

Novembre 2015

Irene de Puig Oliver

Educació en valors

Concepte de valor

Educació en valors

7. Consideracions

1. Els valors ètics donen sentit a la vida (Aristòtil)
2. El rol de l'educador no és subministrar valors, sinó facilitar i clarificar el procés valoratiu. (M.Lipman)
3. L'educació en valors ètics no ha d'adoctrinar ni prescriure sinó crear el marc que proporcioni el desenvolupament moral de l'alumnat. (Josep M. Puig)
4. Els valors ètics es conformen en dosis de raonabilitat i sentiment a parts desiguals. (Miquel Martinez).
5. L'educació en valors ètics ha de desvetllar una conducta crítica i activa creativa i curiosa (M. Lipman)
6. L'educació en valors és qüestió de sensibilitat ètica (V. Camps)
7. L'ètica ha de servir per: Aclarir, Fonamentar i Aplicar (A. Cortina)

COMPETÈNCIES BÀSIQUES en l'àmbit d'educació en valors

Competències bàsiques de l'àmbit d'educació en valors

<http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/competencies-basiques/cb-educacio-valors-primaria.pdf>

Competències bàsiques de l'àmbit de cultura i valors

<http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/competencies-basiques/cb-cultura-valors-eso.pdf>

Competències bàsiques de l'àmbit d'educació en valors

A FAVOR
DE L'ÈXIT
ESCOLAR

Educació en valors socials i cívics

Identificació i desplegament
a l'educació primària

Competències bàsiques de l'àmbit de cultura i valors

A FAVOR
DE L'ÈXIT
ESCOLAR

Cultura i valors ètics

Identificació i desplegament
a l'educació secundària obligatòria

Dimensions de l'àmbit d'educació en valors.

Educació primària

Personal

Actuar amb autonomia i desenvolupar habilitats per fer front als canvis.

Interpersonal

Mostrar actituds de respecte i aplicar el diàleg com a eina d'entesa i participació.

Social

Mostrar actituds de servei i de compromís social.

Dimensions de l'àmbit de cultura i valors.

Educació secundària obligatòria

Personal

Fomentar la reflexió crítica sobre els valors i la pròpia conducta.

Interpersonal

Aprofundir en la construcció d'un discurs argumentatiu al servei del diàleg, en el context de la pluralitat de perspectives.

Sociocultural

Promoure l'exercici de la ciutadania activa al servei de la comunitat.

PRIMÀRIA

Dimensió Personal	<p>1- Actuar amb autonomia en la presa de decisions i assumir la responsabilitat dels propis actes.</p> <p>2- Desenvolupar habilitats per fer front als canvis i a les dificultats per assolir un benestar personal.</p> <p>3- Qüestionar-se i usar l'argumentació per superar prejudicis i consolidar el pensament propi.</p>
Dimensió Interpersonal	<p>4- Mostrar actituds de respecte actiu envers les persones, les seves idees, opcions, creences i les cultures que les conformen.</p> <p>5- Aplicar el diàleg com a eina d'entesa i participació en les relacions entre les persones.</p> <p>6- Adoptar hàbits d'aprenentatge cooperatiu que promoguin el compromís personal i les actituds de convivència.</p>
Dimensió Social	<p>7- Analitzar l'entorn amb criteris ètics per cercar solucions alternatives als problemes.</p> <p>8- Mostrar actituds de servei i de compromís social, especialment davant de les situacions d'injustícia.</p>

SECUNDÀRIA

Dimensió personal	<p>1. Actuar amb autonomia en la presa de decisions i ser responsable dels propis actes</p> <p>2. Assumir actituds ètiques derivades de la Declaració Universal dels Drets Humans</p> <p>3. Qüestionar-se i usar l'argumentació per superar prejudicis i per consolidar el pensament propi</p> <p>4. Identificar els aspectes ètics de cada situació i donar-hi respostes adients i preferentment innovadores</p>
Dimensió interpersonal	<p>5. Mostrar actituds de respecte actiu envers les altres persones, cultures, opcions i creences</p> <p>6. Aplicar el diàleg i exercitar les habilitats que comporta, especialment per a la solució de conflictes interpersonals i per propiciar la cultura de la pau</p>
Dimensió sociocultural	<p>7. Comprendre i valorar el nostre món a partir de les arrels culturals que l'han configurat</p> <p>8. Copsar les dimensions ètiques dels grans relats literaris i de les obres artístiques</p> <p>9. Analitzar críticament l'entorn (natural, científicotecnològic, social, polític, cultural) des de la perspectiva ètica, individualment i de manera col·lectiva</p> <p>10. Realitzar activitats de participació i de col·laboració que promoguin actituds de compromís i democràtiques</p>

EXEMPLE DINS LES COMPETÈNCIES

SECUNDÀRIA

COMPETÈNCIA 7

Comprendre i valorar el nostre món a partir de les arrels culturals que l'han configurat.

Dins “Orientacions metodològiques” trobem:

- Com a exemple d'itinerari, es proposa la visita del call jueu de Girona. Passejar-hi ens transporta a la història de la comunitat jueva entre els segles XII i XV. Podem veure alguns dels edificis emblemàtics i sobretot captar l'atmosfera de l'època. La convivència quasi pacífica de la comunitat jueva i cristiana pot ser un **detonant per parlar del que tenim en comú i del respecte i tolerància que en algunes èpoques han estat exemplars**. El servei educatiu de l'Ajuntament disposa de materials didàctics per a la visita.

EXEMPLES A PARTIR DELS RECURSOS EDUCATIUS DE L'AJUNTAMENT DE GIRONA

- Arts
- Educació Ambiental
- Civisme
- Ciències / digital
- Esports / Salut

De personatges

De la següent llista d'adjectius assenyalala'n quatre reflecteixin les actituds que es donen en els personatges principals. Pots ampliar la llista.

Inquiet/a	Comprensiu/iva
Cínic/a	Llançat/ada
Solitari/ària	Infantil
Lliure	Sincer/a
Desanimat/ada	Revolucionari/ària
Impulsiu/iva	Expectant
Responsable	Compromès
Sensible	Indecís/isa
Comunitari/ària	Utòpic/a
Dependent	Servicial
Trist/a	Reflexiu/iva
Crític/a	Autèntic/a
Coherent	Incrèdul/a
Loquaç	Realista
Frustrat/ada	Optimista
Animat/ada	Confiat/ada

.....

De valors

Quins valors representen els distints personatges de la pel·lícula (es pot posar una llista de valors positius: solidaritat, tendresa, estimació, tolerància, comprensió, generositat, amicitat, etc.)?

Personatge	Valor que representa (positiu o negatiu)	Raons de la tria

- Posa a la casella corresponent els valors que representen:

bondat	valentia	generositat	honoradesa
lleialtat	paciència	humilitat	compassió
sinceritat	delicadesa	felicitat	respecte
agraïment			

- **Exercici de conceptualització.**
 - Heus aquí algunes maneres possibles d'entendre i d'usar la paraula lliure. Podries connectar aquests significats amb aquelles oracions?
-
- a. No limitat
 - b. De franc, sense cost
 - c. Capaç; amb poder de fer alguna cosa
 - d. Alliberar o alliberat
 - e. Sense embolics ni martingales
 - f. No tancat (en sentit moral o físic)
 - g. No part d'un sistema
 - h. Vivint amb regles que un mateix s'ha fet
 - i. Sense barreres ni obstruccions
 - j. No sotmès a regles
 - k. Sense rima
 - l. Sense inhibicions, espontani, natural
 - m. Sense prejudicis
 - n. Exempt
 - o. No literal o al peu de la lletra, sinó amb adaptacions
 - p. Capaç de viure de la manera que vol

- **Exercici d'analogia.**
- Es possible la llibertat?

Ah! Els meus amics des de la presó em pregunten:

No estàs bé estant lliure?

I jo els responc amb misteri:

Són lliures els ocells de les cadenes del cel?

- B. Dylan. Balada en Re senzilla

- **Simular un judici**
- En petits grups elaborar un llistat de suggeriments i propostes per incrementar els nivells de cooperació a la classe durant el present curs
- 1. Una comissió fa de jurat i selecciona les propostes d'acord amb els objectius previstos.
- 2.El jurat presenta les propostes que al seu judici són més realistes i eficaces per aconseguir els objectius específics.
- 3. Els alumnes poden manifestar el seu grau d'identificació o discrepància amb cadascuna de les propostes o suggeriments seleccionats.

- **Traduir a altres llenguatges**

Si hagués de triar una imatge per resumir la meva valoració de....seria.....

(Buscar una imatge tipus fotografia, paisatge, icona, logo, etc.)

Autoavaluar

- Què he après sobre ... ?
 - Perquè m'ha servit haver fet aquesta activitat?
 - Quina relació té aquesta activitat amb el que fem a l'escola?
 - Quina relació té el que hem (vist, escoltat, visitat...) i fet amb la meva vida?
 - Què m'ha aportat?
- **A tu que t'ha dit**
 - Digues la teva opinió sobre el film, justificant la teva avaluació.
 - M'ha agradat, perquè.....
 - M'ha fet por, perquè.....
 - M'ha fet riure, perquè.....
 - M'ha sorprès, perquè.....
 - M'ha indignat, perquè.....
 - M'ha fet somriure, perquè.....
 - M'ha emocionat, perquè.....
 - M'ha alegrat, perquè.....
 - M'ha molestat, perquè.....
 - M'ha inquietat, perquè.....
 - M'ha distret, perquè.....
 - M'ha avorrit, perquè.....
 - M'ha sobtat, perquè.....
 - M'ha il•lusionat, perquè.....
 - M'ha informat, perquè.....
 - Què m'ha explicat, que no sabia ?

Tipus d'habilitats en joc

- Tenir en compte les conseqüències
- Mitjans i finalitats
- Formular hipòtesis
- Imaginar.
- Buscar alternatives
- Establir semblances i diferències
- Comparar i contrastar.
- Classificar
- Seriar, jerarquitzar
- Donar raons
- Ralacionar
- Establir relacions de causa i efecte
- Establir relacions entre el tot i les parts
- Traduir a altres llenguatges
- Habilitats d'empatia
- Preparar representacions o dramatitzacions
- Comentar algun tipus de frase o proverbi
- Deliberar
- Prendre decisions
- Propostes d'acció
- **Exercicis que convidin a la col.laboració i generin cohesió del grup**
- Relacionar l'activitat amb els drets humans i dels infants
-

LES PREGUNTES

- **Obertes i tancades**
 - **Reproductives i reflexives**
 - **Descriptives i crítiques**
 - **Genèriques o específiques**
-
- **Afavoreixen la construcció del coneixement**
 - **Faciliten establir relacions**
 - **Consciència del propi procés d'aprenentatge**
 - **Formulacions simples i sense pressupòsits**

Les bones preguntes

- estimulen la conversa reflexiva
- treuen a la superfície supòsits subjacents
- conviden a la creativitat i les noves possibilitats
- generen l'energia i ajuden a avançar
- són canals d'atenció i es focus d'investigació
- enganxen els participants
- tenen un significat profund
- evoquen més preguntes

Llistat de valors ètics

Bondat

- Compassió
- Consideració
- Generositat
- Solidaritat
- Sinceritat
- Caritat

Respecte

- Lleialtat
- El respecte a les persones
- El respecte al país
- Respecte a les creences i

cultures

- Ser complidor
- Fidelitat

Cooperació

- Generositat
- La responsabilitat col·lectiva
- Ajudar uns als altres
- Tolerància

• Justícia

- Responsabilitat
- Honestat
- Honradesa
- Agraïment

• Llibertat

- Coratge
- Confiança
- Compromís

• Igualtat

- Imparcialitat
- Valoració de la diferència
- Esperit cívic

• Altres

- Humilitat
- Fortalesa o coratge
- Prudència o moderació
- Ment oberta

"L'educació és una arma de
construcció massiva."

Marjane Satrapi (autora de
"Persèpolis")